

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av det fakultativa protokollet till konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av det fakultativa protokollet till konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen (RP 92/2016 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningssekreterare Annika Naskila, utrikesministeriet
- lagstiftningsråd Jussi Matikkala, justitieministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner det fakultativa protokollet till konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Protokollet syftar till att skydda personal i FN-insatser och därtill anknuten personal bättre än tidigare vid olika insatser genom en utvidgning av konventionens tillämpningsområde till att omfatta också personalen vid andra än fredsbevarande FN-insatser. Genom protokollet utvidgas konventionens tillämpningsområde till att omfatta personalen vid insatser som lämnar humanitär eller politisk hjälp eller utvecklingshjälp i fråga om fredsbyggande samt personalen vid insatser som lämnar humanitär hjälp i nödsituationer. Personalen i dessa insatser har enligt konventionen kunnat omfattas av dess tillämpningsområde endast med uttrycklig förklaring av säkerhetsrådet eller generalförsamlingen att det råder en utomordentlig risk för säkerheten för den personal som deltar i insatsen. Genom protokollet stryks detta krav på en förklaring för protokollsparterna.

Protokollet trädde i kraft internationellt i augusti 2010. Finland undertecknade protokollet i januari 2007. Protokollet träder för Finlands del i kraft den trettionde dagen efter att Finlands godkän-

Betänkande UtUB 11/2016 rd

nandeinstrument har deponerats hos Förenta nationernas generalsekreterare. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som protokollet träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utrikesutskottet anser att det är ytterst viktigt att skydda personalen i FN-insatser och därtill anknuten personal. Utskottet tillstyrker en utvidgning av tillämpningsområdet för konventionen om skydd av personal i FN-insatser genom att godkänna det fakultativa protokollet till konventionen och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Konventionen om skydd av personal i FN-insatser har genom det fakultativa protokollet utvidgats till att omfatta FN-personalen också i andra än fredsbevarande insatser (bland annat FN-insatser som genomförs för att lämna humanitär eller politisk hjälp eller utvecklingshjälp). Det vore viktigt att få särskilt de stater som är värdstater för FN-insatser att ansluta sig till konventionen och det fakultativa protokollet, eftersom värdstaten har de bästa förutsättningarna för att undersöka brott enligt konventionen där de har utspelat sig. Även om Finland för närvarande inte är värdstat för FN-insatser, och knappast kommer att vara det i framtiden heller, framhåller utskottet att godkännandet av det fakultativa protokollet ger en allmän signal om vikten av skydd för personalen i FN-insatser. För närvarande är 29 stater parter i protokollet.

Utskottet anser att det är en klar brist att personalen i andra än fredsbevarande insatser tidigare har kunnat omfattas av konventionens tillämpningsområde endast med uttrycklig förklaring av säkerhetsrådet eller generalförsamlingen att det råder en utomordentlig risk för dess säkerhet. Konventionen har lämnat bland annat personalen i insatser av FN:s flyktingorgan (UNHCR), FN:s barnorganisation (UNICEF) och Världslivsmedelsprogrammet (WFP) utan skydd. Detta kan inte anses vare sig motiverat eller berättigat med beaktande av det viktiga arbete organisationerna utför bland annat i de pågående väpnade konflikterna i Mellanöstern. Också FN:s generalsekreterare har upprepade gånger framfört sin oro över det bristfälliga skyddet för personalen och uppmanat staterna att ratificera konventionen och dess tilläggsprotokoll.

De brott som omfattas av tillämpningsområdet för konventionen om skydd av personal i FN-insatser är internationella brott enligt 1 kap. 7 § i den finska strafflagen och deras straffbarhet grundar sig oberoende av lagen på gärningsorten på en internationell överenskommelse. I samband med att tilläggsprotokollet godkänns utvidgas den finska strafflagen till att omfatta också andra än fredsbevarande insatser enligt tillämpningsområdet för protokollet. Samtidigt utvidgas möjligheten att utöva universell behörighet enligt bestämmelsen i konventionen till att också omfatta brott mot personalen i insatserna i fråga.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Betänkande UtUB 11/2016 rd

Riksdagen godkänner det den 8 december 2005 upprättade fakultativa protokollet till konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal (FördrS 2 och 3/2001)

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 92/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 24.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Matti Vanhanen cent
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Tiina Elovaara saf
medlem Susanna Huovinen sd
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Aila Paloniemi cent
medlem Antti Rinne sd
medlem Veera Ruoho saf
medlem Alexander Stubb saml
medlem Lenita Toivakka saml
medlem Stefan Wallin sv
ersättare Antti Kaikkonen cent
ersättare Ilkka Kanerva saml.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.